

Motståndskämpen

Haifa Zangana

Det finns hopp för Irak. I ett ord stavas det: Motståndsrörelsen. Det menar journalisten och författaren Haifa Zangana.

NÄR FALLUCKORNA ÖPPNAS kommer de unga kvinnornas nackar att knäckas. alternativt kvävs de sakta till döds, allt beroende på deras vikt och fallets längd. – Jag kan inte se att det finns hållbara bevis mot dem. I andra länder får unga mödrar besöka barnvårdscentraler, i Irak hängs de, säger författarinnan Haifa Zangana sammanbitet där hon står för tunt klädd och med fruset silvergrått hår och ser ut över Sveavägen i Stockholm.

WASSAN, ZAINAB OCH LIQ är 31, 26 och 25 år gamla och sitter i Kadhimiyafängelset i Bagdad.

De anklagas alla tre för motstånd mot ockupationen (“offences against the public welfare”) av en regering som inte kan förse Bagdad med elektricitet. Två av de dödsdömda är mammor med småbarn, ett barn på tre år och ett annat bara ett år gammalt som är fött i fängelset.

Ingen har fått träffa en advokat och rättegångarna såväl som domarna strider mot internationell lag.

Men även om de dödat irakiska militärer vilket de anklagas för, är de i sin fulla rätt, menar Zangana. Ockupationen är olaglig. Kampen legitim.

Hon säger det med en självklarhet i rösten som om det gällde ett kakrecept.

HAIFA ZANGANA FÖDDES 1950 i Bagdad. Hon var politiskt aktiv greps, fängslades och fördes till Abu Graib. Efter ett halvår släpptes hon och flydde till Storbritannien 1976. Ett land som då stod vid Saddam

Husseins sida. Sedan dess har hon arbetat som författare och journalist. Vid krigsutbrottet 2003 skrev hon i The Guardian att krigsplanerna tvingade henne att stå vid sin diktators och torterarens sida.

Några kvarter bort på Resecentrum kostar en stor fyrfärgskarta över Irak 20 kronor. Priset är skrivet på en röd etikett. Det är rea. På ena sidan en vägkarta över landet. På den andra en stadskarta över Bagdad med utmärkta sevärdheter.

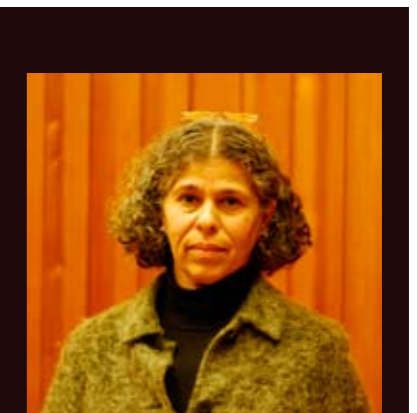
– Numera är Tigris fylld av uppsvållda lik och avföring. Vattnet går inte att dricka men invånarna har inget val, sju av tio irakiska barn lider av diarré, säger Haifa Zangana.

I BAGDAD SOM EN GÅNG var en intellektuell fyr i arabvärlden befinner sig nu universiteten i fritt fall. Ockupationen mördar systematiskt Iraks akademiker. På medicinutbildningen finns bara två professorer kvar i livet. Endast 30 procent av barnen går i skolan.

– Vi förlorar en generation irakier och detta är en mänsklig katastrof som inte går att mäta i pengar. En av de mänskliga rättigheterna är rätten till liv. I Irak förnekas vi rätten till en värdig död.

Haifa Zangana berättar att flera historier om övergrepp mot kvinnor i de irakiska fängelserna nu kommer fram. I ett aktuellt fall anklagar två kvinnor öppet irakiska regeringssoldater för att ha våldtagit dem. Hos Amnesty finns 80 fall dokumenterade.

– Tidigare teg man av skam men nu säger man att det är USA som

■ ■ Haifa Zangana är född 1950 i Bagdad. Flydde från Irak till London 1976, efter en tid som fängslad oppositionell. Haifa Zangana är även ordförande i Irakiska kommittén för nationella medier och kultur. Som författare har hon publicerat romanerna "Through the vast halls of memory" (1991), "Keys to a city" (2000) och "Women on a journey. Between Baghdad and London" (2007). I höst kommer hennes nästa bok: "Interrupted struggle. A short history of women in Iraq." Haifa Zangana bjöds in till Sverige av organisationen IrakSolidaritet.

”Till och med en idiot förstår principen. Vi behöver oljan. Det låter fint att prata om frihet, men Kuwait och Saudiarabien är knappast demokratier, och om deras främsta exportgröda var apelsiner skulle vi struntat i alltihop.”

EN RÅDGIVARE TILL BUSH SVARAR PÅ FRÅGAN OM KRIGETS ORSAKER

Foto: Thor Härnquist

bär skammen för våldtäkterna, det är en positiv utveckling.

Hur många kvinnor som sitter häktade utan rättegång i Irak vet ingen. En irakisk människorättsorganisation uppger att det är 2000 personer. Haifa Zangana menar att siffran är 80 000.

Enligt ministern för mänskliga rättigheter i den irakiska regeringen är antalet två.

HAIFA ZANGANAS berättelser om situationen för irakiska kvinnor är unik. Inte främst för det hon säger men för att det är hon som säger det.

Från Irak kan man läsa mycket skrivet av journalister som varit i landet några månader eller utrikeskorrespondenter som sitter i luftkonditioneringens Amman. Hennes senaste bok kommer också att vara den första om irakiska kvinnor – av en irakisk kvinna: *Interacted Struggle – a short history of women in Iraq*. Ett kapitel i boken kommer att handla om kvinnor i motståndet. Men det blir enligt Zangana inte djuplodande.

– Jag vill inte ge amerikanerna någon information som de inte redan har.

En stor del av boken kommer istället ägnas åt en uppgörelse med vad hon kallar de ”koloniala feministerna”. Det är de kvinnor som i februari och mars 2003, veckorna innan invasionen, bildade flera irakiska kvinnoorganisationer med namn som innehöll orden kvinnor, demokrati och frihet. Över 200 fototillfällen i veckan arrangerades tillsammans med amerikanska politiker. Idén var att ge invasionen ett moraliskt ansikte.

– Varje gång Bush talar till nationen

så står de där med händerna i luften och applåderar samtidigt som bomberna faller över deras systrar i Irak.

Före invasionen fanns det en kvinnoorganisation i Irak. Idag finns det 86 stycken, de flesta finansierade av amerikanska SIDA.

– Det kan vid en första anblick verka som ett tecken på jämställdhet men det är tvärtom. Kvinnorna i Irak var på väg mot stora framsteg men sanktionerna, kriget och ockupationen satte stopp för detta. Sedan invasionen har kvinnans ställning försämrats dramatiskt. Tidigare hade man rätt till utbildning och en förhållandevis stark ställning på arbetsmarknaden. Nu är vi tillbaka till hur det var under den brittiska ockupationen: kvinnorna hänvisas till hemmen.

PLÖTSLIGT SPÄNNER Haifa Zangana ögonen i en och tar spjårn med armbågarna mot bordet.

– Jag vill inte göra er deprimerad, säger hon. Det finns hopp. Det irakiska motståndet. De sätter stopp för USA:s operationer men till ett väldigt högt mänskligt pris.

För detta ställningstagande har hon fått mycket kritik. Men hon är bergfast i sin övertygelse.

– Det var inte precis The Royal Shakespeare Company eller Chicagos symfoniorkester som Storbritannien och USA skickade till oss. När de skickar den mest brutala krigsmaskinen, kan man inte förvänta sig en kamp med blanka vapen, är hennes svar.

Haifa spänner sedan upp den historiska parallellen till motståndet under

■ ■ 2,5 % av landets befolkning har dödats som ett resultat av ockupationen.

■ ■ 2001 var medellivslängden 74 år 2006 var den 59 år. Enligt Unicef

■ ■ Spädbarnsdödlighet har tredubblats under de tre senaste åren.

■ ■ Barnadödlighet fördubblad.

■ ■ Minst 1,5 miljoner har flytt landet

■ ■ 1,5 miljoner har flytt inom landet

■ ■ 70 % är siffran för arbetslösheten

■ ■ WHO-rapporterat att 500 av 1000 pojkar mellan 5-16 dör. Det innebär att hälften av alla pojkar dör. 1982 var Irak läskunnigt. (CIA fact book) Idag är 60 % av kvinnorna analfabeter. Värre än Rwanda, Eritrea, bangladesh.

andra världskriget och Algeriets frigörelse. Nationell motståndskamp kan nöta ner en ockupation.

– Motståndet har sedan invasionen dagligen angripit ockupationsmakten över hela landet, dödat minst 3000 amerikanska soldater och sprängt hundratals stridsfordon och helikoptrar. De har de facto sett till att sätta stopp för USA:s planer att förvandla Irak till ett lydrike. Motståndet måste bedömas för vad det åstadkommer och i Irak har de kommit väldigt långt på kort tid.

HAIFA ZANGANAS berättar att alla idag säger sig vara mot ockupationen: från det väpnade motståndet till regeringschefen. Frågan, menar hon, är vad man gör för att bekämpa den. Hon tar återigen upp de tre dödsdöma kvinnorna och manar till protester. Hon tror att en stark antikrigsrörelse kan spela en stor politisk roll och hon är övertygad om att det kommer en dag då hon återvänder till Irak för att skriva noveller.

– Jag vill återvända till det Bagdad som jag minns. När ni kommer och besöker mig i Bagdad så kan vi läsa poesi och lämna döden bakom oss.

Stadskartan över Bagdad kanske visar sig vara ett bra köp.

Men innan Bagdad väntar närmast en resa tillsammans med den brittiska parlamentsledamoten George Galloway till Euroasia mötet i Kazakstan. På frågan vad hon ska göra på där svarar hon:

– Ställa till med ett jävla liv.

MARTIN SCHIBBYE

Våldtäkter i Iraks fångelser

Den unga kvinnan Sabrina Al Janabi är på allas läppar. Hon anklagade öppet i Al Jazeera irakiska säkerhetsstyrkor för våldtäkt.

HENNES NAMN ÄR I SJÄLVA verket Zainab Abbas Hussain al-Shummary. Hon kidnappades och fördes bort från sitt hus i södra Bagdad och våldtogts av flera soldater.

Både kvinnor och män våldtas systematiskt. UNAMI (UN Assistance Mission for Iraq) har rapporterat om 80 dokumenterade fall av våldtäkt mot kvinnor.

Det är ett mycket svårt och stort steg att träda fram och tala om våldtäkt. Eftersom ”rättsystemet” i det ockuperade Irak dessutom är en fars kan de våldtagna inte få någon rättvisa eller upprättelse.

Sabrina/Zainab anklagades för att stödja ”insurgents” (upprorsmän). Våldtäktsmännen filmade med mobiltelefoner och hotade döda henne om hon sade något. Riverbendbloggaren kallar henne för ”kanske Iraks modigaste kvinna någonsin”.

LÄKARUNDERSÖKNINGEN bekräftar våldtäkten. Marionettregimens premiärminister förnekar allt och som det inte räckte har våldtäktsmännen fått medalj.

Den unga shiamuslimska småbarnsmamman sades i media världen runt vara sunnimuslim som våldtogts av shiamiliser. Till och med våldtäkt används i sektersistiskt syfte i propagandan för att tjäna USA:s syften.

När den 14 år gamla Aber Kassim al-Janabi för en tid sedan våldtogts av amerikanska soldater som satte eld på hennes kropp för att dölja brottet, sade vice inrikesministern Hussein Ali Kamal att ”något sådant kan inte hända för irakiska trupper opererar alltid tillsammans med de amerikanska.”

Såväl de amerikanska som de irakiska trupperna våldtar. Enligt ett Bremerbeslut har ockupationens soldater och andra kontraktsanställda immunitet och kan inte straffas för sina brott. Alla vet att de amerikanska soldaterna begår våldtäkter i Irak. Efter striderna nyligen på Haifa Street i Bagdad berättar civilbefolkningen

om flera våldtäkter begångna av amerikanska soldater.

Eman Ahmed Khammas, journalist, författare och under en period föreståndare för Occupation Watch Center i Bagdad berättar i sina 100-tals krönikor från det ockuperade Irak om USA:s bombningar och massaker och våldtäkter.

Med fara för sitt eget liv tog hon sig in i det nyligen bombade Falluja, i det bombade Al Qaim och i många andra städer som amerikanska och irakiska soldater omringat och delat av med murar. Hon har fört med sig mediciner och annan hjälp till invånare och flyktingar. En del av Fallujainsamlingen har stött detta arbete.

Nyligen tvingades hon fly från Bagdad.

Många av hennes vittnesmål finns på BRussells Tribunals hemsida och några på vår hemsida.

DET ÄR MÄRKBART när man läser hennes krönikor och vittnesmål att solidaritet och hjälpsamhet råder bland de många människor hon möter av alla slag. Så fjärran från den gängse propagandan om hat mellan sunni-och shia. Människor försöker både rädda sårade och hjälpa varandra med mat, kläder och husrum. De amerikanska trupperna hindrar dem och skjuter ihjäl de som försöker rädda de sårade efter bombningar.

SIGYN MEDER

ÄR ORDFÖRANDE I IRAKSOLIDARITET

Vittnesmål

■ ■ Från det bombade allmänna sjukhuset i Al Qaim: Under bombningarna skadades kvinnan Sadiya, 35 år, svårt i låret. Därefter våldtog de amerikanska soldaterna henne på en madrass. Sadiya hade tagits emot i sina farbröders hus då amerikanska soldater sprängt hennes hus dagen innan. ”De tvingade ut kvinnor och barn och sprängde huset. Jag vet inte om de arresterade männen eller sprängde huset med männen kvar eller inte. Idag kl. två på morgonen bombades vi igen”, berättar Sadiya helt chockad. Jag vet inte hur många de har dödat. Vi var 30 personer i huset. Mina tre farbröder, deras hustrur och barn, min faster och fem gäster mördades. Jag vet inte om det finns överlevande. Jag begravdes bakom en vägg. Jag såg min farbror Idan och barnen Faruk, 8 år och Ahmed, 7 år, döda. Sadiya visste inte då att hon och en av gästerna var de enda överlevande.